

УДК 101.9+477.74:378.4.

Л. М. Терентьєва, О. В. Чайковський, Л. М. Сумарокова

ПРОФЕСОР АВЕНІР УЙОМОВ В ОДЕСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

У роботі розглядається життя та творчість видатного філософа, логіка й методолога науки професора Авеніра Івановича Уйомова, який пропрацював в Одеському національному університеті з 1964 по 2012 рік. Досліджуються його життєвий шлях та наукові досягнення, у тому числі створення параметричного варіанта загальної теорії систем.

Ключові слова: професор А. І. Уйомов, філософський факультет Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, філософія, логіка, загальна теорія систем.

Автори цієї роботи були знайомі з професором А. І. Уйомовим упродовж декількох десятиліть. Перший автор – з початку шістдесятих років, коли поступила до нього в аспірантуру. Другий автор – з 1972 р., коли також вступав до Авеніра Івановича в аспірантуру. Третій автор – слухав його лекції в 1956 році й пізніше поступив до нього в аспірантуру.

Вважаємо за доцільне на початку статті коротко познайомити читача з біографією видатного вченого. Народився майбутній вчений 4 квітня 1928 року в селі Поріччя Шуйського району Іванівської області. Авенір Іванович Уйомов закінчив філософський факультет Московського державного університету ім. М. В. Ломоносова в 1949 році (спеціальність «філософ»). Слід зауважити, що він став філософом за три роки, тому, що його прийняли на другий курс (він здав екстерном дисципліни 1 курсу за два тижня!). Закінчив він факультет з відзнакою й був рекомендований до вступу в аспірантуру

В 1949 році він вступив до аспірантури свого факультету по кафедрі логіки. Через три роки захистив кандидатську дисертацію на тему «Аналогія в сучасній техніці» (йому було тоді 24 роки!).

31 вересня 1952 року він вже працює старшим викладачем Іванівського педагогічного інституту, а з 1956 року – доцентом кафедри філософії (затверджений у вченому званні доцента в березні 1956 року).

3 4 квітня 1960 року він працює завідувачем кафедри філософії того ж інституту (Авенір Уйомов став завідувачем кафедри у 32 роки, у свій день народження!).

В 1964 році був запрошений, за порадою директора Інституту філософії АН України академіка П. В. опніна, на посаду завідувача кафедри філософії Одеського державного університету, на якій і працював до 1973 року.

Новий завідувач кафедри зумів об'єднати значну частину викладачів та аспірантів кафедри навколо запропонованої ним теми – філософських проблем системних досліджень. До Одеського університету перейшло з Уйомовим кілька його аспірантів (Л. М. Терентьева, Л. М. Сумарокова та інші). Згодом до них приєдналися аспіранти, що залишилися без керівництва після смерті доцента М. Е. Овандера. Це стало переламним в історії кафедри філософії. Після цього Одеський університет став відомим у філософському співтоваристві далеко за межами не тільки Одеси, але й Радянського Союзу.

Список використаної літератури

1. Професор А. І. Уйомов заклав філософську основу напрямку системних досліджень, що розвивалися в Одесі. Цією основою стала концепція взаємозв'язку категорій «річ», «властивість», «відношення», яка була розроблена у книзі «Вещи, свойства и отношения» [Уёмов А. И. Вещи, свойства и отношения / Авенир Иванович Уёмов. – М.: Наука, 1963. – 183 с.
2. Проблемы формального анализа систем / под. ред. А. И. Уёмова, В. Н. Садовского. – М.: Высшая школа, 1968. – 170 с.
3. Уёмов А. И. Аналогия в практике научного исследования / Авенир Иванович Уёмов. – М.: Наука, 1970. – 262 с.
4. Уёмов А. И. Логические основы метода моделирования / Авенир Иванович Уёмов. – М.: Наука, 1971. – 312 с.
5. Уёмов А. И. Логические ошибки и как они мешают правильно мыслить / Авенир Иванович Уёмов. – М.: Госполитиздат, 1958. – 119 с.
6. Уёмов А. И. Задачи и упражнения по логике / Авенир Иванович Уёмов. – М.: Высшая школа, 1961. – 352 с.
7. Кочергин А. Н., Плесский Б. В., Уёмов А. И. Философский лабиринт: задачи и упражнения по философии / Альберт Николаевич Кочергин, Борис Васильевич Плесский, Авенир Иванович Уёмов. – М.: Изд-во МГУ, 1992. – 174 с.
8. Уёмов А. И. Основы практической логики с задачами и упражнениями / Авенир Иванович Уёмов. – Одесса: ОГУ, 1997. – 380 с.
9. Уёмов А. И. Системные аспекты философского знания / Аве-

- нир Иванович Уёмов. – Одесса: Негоциант, 2000. – 160 с.
10. Уёмов А., Цофнас А., Сараева И. Общая теория систем для гуманитариев / Авенир Уёмов, Арнольд Цофнас, Ирина Сараева; под общ. ред. А. Уёмова. – Warszawa: Universitas Rediviva, 2001. – 276 с.
 11. Уёмов А. И., Терентьева Л. Н. Лекции и задачи по метафизике: в 2-х ч. / Авенир Иванович Уёмов, Людмила Николаевна Терентьева. – Одесса: Астропринт, 2009. – 280 с.
 12. Уёмов А. И. Метафизика / Авенир Иванович Уёмов. – Одесса: Астропринт, 2010 – 260 с.
 13. Уёмов А. И. Системный подход и общая теория систем / Авенир Иванович Уёмов. – М.: Мысль, 1978. – 272 с.
 14. Уёмов А. И. Основы формального аппарата параметрической общей теории систем // Системные исследования: методологические проблемы. Ежегодник-1984. – М.: Наука, 1984. – С. 152-180.
 15. Уёмов А. И. Аналогия / Авенир Иванович Уёмов // Философская энциклопедия: в 5 т. – Т. 1. – М.: Советская энциклопедия, 1960. – С. 56-57.
 16. Жданов Ю. А., Уёмов А. И. Гомология / Ю. А. Жданов, А. И. Уёмов // Философская энциклопедия: в 5 т. – Т. 1. – М.: Советская энциклопедия, 1960. – С. 287.
 17. Философский энциклопедический словарь. – М.: Советская энциклопедия, 1989. – 836 с.
 18. Філософський словник / за ред. В. І. Шинкарука. – 2. вид. і доп. – К.: Голов. ред. УРЕ, 1986. – 800 с.
 19. Авенір Іванович Уйомов: наукові праці. – Одеса, 1998. – 42 с.
 20. Параметрическая общая теория систем и ее применения: сб. трудов, посвященный 80-летию проф. А. И. Уёмова / под. ред. А. Ю. Цофнаса. – Одесса: Астропринт, 2008. – 248 с.
 21. Философ Уёмов / под ред. А. Горальского, А. Цофнаса. – Warszawa: Wydawnictwo Universitas rediviva, 2014. – 374 с.